

ÖZET

İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN İLKOKUL DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN KAYNAŞTIRMA ORTAMLARINA YÖNLENDİRME VE YERLEŞTİRME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ

Şule YANIK

Özel Eğitim (İşitme Engelliler Öğretmenliği Programı) Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Danışman: Doç. Dr. Hasan GÜRGÜR

Bu araştırmanın amacı, işitme yetersizliği olan ilkokul düzeyindeki öğrencilerin Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM) tarafından yürütülen kaynaştırma ortamlarına yönlendirme ve yerleştirme süreçlerini incelemektir. Betimsel olarak desenlenen araştırma sürecinde 14 uzman ve 6 aile ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Veriler tümevarım analizi ile analiz edilmiştir. Analizler sonucunda uzmanların görüşlerine ilişkin 6, ailelerin görüşlerine ilişkin 8 temaya ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular, uzman ve ailelerin işitme yetersizliği olan öğrencilerin kaynaştırma ortamlarında eğitim almaları ile ilgili olumlu görüşlere sahip olduklarını göstermiştir. Ancak uzman ve aile görüşleri karşılaştırıldığında, uzmanlar eğitim ortamına yönlendirme sürecinde RAM'ın önemli bir rolü olduğunu ve ailelerin de bu sürecin bir paydaşı olduğunu belirtirken aileler ise RAM'ın rolü hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ve bilgilendirmeye ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir. RAM uzmanları bu süreçte yaşadıkları sorunları Eskişehir ilindeki Özel Eğitim Hizmetleri'nin genel işleyişinden kaynaklanan sorunlar, yasal düzenlemeler ve uygulamalar arasındaki farklılıklardan kaynaklanan sorunlar ve en önemlisi RAM'da ve kaynaştırma ortamında yaşanan sorunlar olarak ifade etmişlerdir. Araştırmaya dahil olan aileler en çok RAM hakkında bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduklarını belirtirken uzmanlar ise işbirliği halinde çalışma ve eğitsel değerlendirme sürecinin daha nitelikli hale getirilmesi gerektiği ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır. Araştırma sonuçlarına göre uygulamalara yönelik olarak süreç ile ilgili aile, uzman ve diğer paydaşlara yönelik olarak işlevsel ve uygulanabilir bir klavuzun geliştirilmesi önerilebilir. RAM'da kaynaştırma ortamlarına yönlendirme ve yerleştirme sürecini yürüten uzmanların mesleki gelişimlerini artırmaya yönelik faaliyetlerin yürütülmesi gerektiği söylenebilir. İşitme yetersizliği olan öğrencilerin

kaynaştırma ortamlarına yönlendirme ve yerleştirme kriterlerinin belirlenmesi yönlendirme sürecini daha sistematik hale getirebilir. İleri araştırmalara yönelik olarak araştırmacının da yer aldığı daha geniş katılımlı, öğrencinin de izlenebileceği vaka çalışmaları gerçekleştirilebilir. Bu çalışma sadece Eskişehir ilindeki RAM uzmanları ve 6 aile ile yapılan görüşmelere dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında Türkiye'deki RAM'larda kaynaştırma ortamlarına yönlendirme süreçlerinin işleyişiyle ilgili ve aile katılımının daha fazla olduğu nicel araştırmalar gerçekleştirilebilir. Böylece kaynaştırma ortamlarına yönlendirme ve yerleştirme sürecinin etkililiğinin daha derinlemesine değerlendirilebileceği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Kaynaştırma ortamları, İşitme yetersizliği olan öğrenciler, Rehberlik Araştırma Merkezi, Yönlendirme, Yerleştirme.